

РЕФЕРАТ

**ЗА ИЗБОР НА ЕДЕН НАСТАВНИК ВО СИТЕ ЗВАЊА ЗА НАСТАВНО-
НАУЧНАТА ОБЛАСТ ОФТАЛМОЛОГИЈА НА ФАКУЛТЕТ ЗА МЕДИЦИНСКИ
НАУКИ ПРИ УНИВЕРЗИТЕТ „ГОЦЕ ДЕЛЧЕВ“ – ШТИП**

Со Одлука бр. 2002-203/5 од 2.9.2015 година, донесена на 147. седница на Наставно-научниот совет на Факултет за медицински науки, одржана на 2.9.2015 година, определени сме за членови на Рецензентска комисија за избор на наставник во сите звања за наставно-научната област *офталмологија* - двајца извршители на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип.

Конкурсот за овој избор беше објавен во весниците „Нова Македонија“ и „Коха“ на 21.8.2015 година и во предвидениот рок се пријавија: доц. д-р Невенка Лабан-Гучева, вработена на Клиниката за ендокринологија, дијабетес и болести на метаболизмот при Клинички центар – Скопје и д-р Страхил Газепов, вработен во Клиничка болница - Штип

Врз основа на приложената документација од кандидатите, чест ни е на Наставно-научниот совет на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип да му го поднесеме следниов

ИЗВЕШТАЈ

Биографски податоци

Доц. д-р Невенка Лабан-Гучева е родена на 8.4.1956 година во Битола. Основното образование го завршува во Скопје. Средното образование го завршува како првенец на генерацијата во гимназијата „Јосип Броз Тито“ во Скопје. Во учебната 1973/1974 година се запишува на Медицински факултет во Скопје, кој го завршува во 1980 година со просечна оценка 8,70. Специјализацијата по офталмологија ја завршува во Воената болница и на Медицинскиот факултет во Скопје во 1987 година. Постдипломските студии на Медицинскиот факултет при УКИМ во Скопје ги завршува со просечна оценка 9,90. Во март 1992 година го брани магистерскиот труд со наслов „*Офталмотрауми кај индустриски работници: етиологија, инциденција и методи на превенција*“. Во 2001 година е избрана во звање примариус. Докторската дисертација со наслов „Евалуација на лекувањето на тироидната очна болест (ТОБ): класификации, цитокини и IGF-I/IGF-VP3“ ја брани во 2008 година. Во звање асистент по предметот Офталмологија на Медицински факултет во Скопје е избрана во 2000 година. На Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип е избрана во звање насловен доцент на 24.3.2010 година.

Во периодот од 1982 до 1987 год., доц. д-р Невенка Лабан-Гучева е вработена во Воена болница во Скопје, потоа во Здравствената станица на РЖ Скопје во периодот од 1988 до 1999 год., а од 1999 год. е вработена како офталмолог во Очниот кабинет на Клиниката за ендокринологија, дијабетес и болести на метаболизмот. Во периодот 1994 -1996 год. престојува шест месеци во Kelsey Eye Institute, OHSU, Portland, Oregon (USA). Активно се служи со англиски, руски и српски јазик.

Член е на повеќе здруженија: Лекарска комора на Македонија, Здружение на ендокринологи и дијабетолози на Македонија, Здружение за дебелина и Здружение на офталмолози на Македонија.

*Законски услови што треба да ги исполнува кандидатот за избор во звање
вонреден професор*

Д-р Невенка Лабан-Гучева е избрана во звање насловен доцент за наставно-научната област офталмологија на Факултет за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип на 24.3.2010 година.

Објавени најмалку пет научноистражувачки трудови во соодветната област во меѓународни научни списанија или меѓународни научни публикации:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Години на излегување на списанието
1	Gucev ZS, Pop-Jordanova N, Calovska V, Tasic V, Slavevska N, Laban N , Noli MC, Lepori MB, Loudianos G	Acute Gallbladder Hydrops and Arthritis: unusual initial manifestations of Wilson's Disease (WD): Case Report	Прилози	2011;32(2):207-15
2	Gucev ZS, Slavevska N, Laban N , Danilovski D, Tasic V, Pop-Jordanova N, Zatkova A.	Early-onset ocular ochronosis in a girl with alkaptonuria (AKU) and a novel mutation in homogentisate 1,2-dioxygenase (HGD)	Прилози	2011;32(1):305-11
3	Tasic V, Lozanovski VJ, Danilovski D, Laban N , Pop-Jordanova N, Polenakovic M, Gucev ZS	Rare diseases with renal involvement in the Republic of Macedonia	Прилози	2011;32(1):55-67
4	Gucev Z, Slavevska N, Tasic V, Laban N , Pop-Jordanova N, Danilovski D, Woolf J, Cole D.	Congenital erythropoietic porphyria with two mutations of the uroporphyrinogen III synthase gene (Cys73Arg, Thr228Met)	Indian J Hum Genet	2011;17(2):104-7
5	Laban NB , Chibishev A, Tasic VB, Gucev ZS	Severe scoliosis, torticollis and short stature in a woman with Wildervanck syndrome	<i>Prilozi (MANU)</i> ,	2015;
6	Jancevska S, Kitanovski M, Laban N , Chibishev A, Tasic V, Gucev Z	Emanuel syndrome (ES): new case-report and review of the literature	<i>Prilozi</i> ,	2015;

или три научни трудови во научно списание со импакт фактор во последните пет години:

Бр.	Автор	Наслов на трудот	Списание	Импакт фактор
1	Gucev Z, Muratovska O, Laban N , Misevska L, Jancevska A, Crolla J, Tasic V	Bilateral polycystic kidneys in a girl with WAGR syndrome	Indian J Pediatr. 2011;78(10):1290-2	IF=0,919

Наставно-образовна и научноистражувачка дејност во меѓуизборниот период

Д-р Невенка Лабан-Гучева е избрана во звање асистент по предметот Офталмологија на Медицински факултет во Скопје во 2000 година, со што е вклучена во едукативниот процес преку самостојно изведување на практична настава по истиот предмет. Била ментор на студентски теми презентирани на конгреси на студентите по медицина.

На Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип е избрана во звање насловен доцент за наставно-научната област офталмологија на 24.3.2010 година. Во периодот по изборот предава на стручните студии за оптометристи и медицински

сестри, како и на студентите од студиската програма по општа медицина на Факултетот за медицински науки при Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Д-р Невенка Лабан-Гучева ги предавала следните предмети:

1. Анатомија и физиологија на очите;
2. Оптичка физиологија;
3. Фармакологија на очите;
4. Бинокуларен вид;
5. Контактни леки 1;
6. Контактни леки 2;
7. Офталмологија;
8. Офталмологија со нега;
9. Офталмолошка клиничка пракса;
10. Болести на очите.

Во изминатите пет години, секој семестар предава по три различни предмети на студентите од прв циклус студии, со фонд од 2 часа неделно за секој предмет.

Учествува како ментор (7 пати) или како член (10 пати) на голем број одбрани на дипломски работи. Била рецензент на еден научен труд.

Во меѓуизборниот период доц. д-р Невенка Лабан-Гучева учествува на повеќе конгреси и семинари во земјава и во странство. Зема активно учество како предавач на четирите конгреси по ендокринологија одржани во 2000, 2004, 2008 и 2014 година. Во Зборникот на трудови од сите овие конгреси, објавени се во целост или апстракти од трудовите кои ги презентирала. Во периодот од 2010 до 2014 год. активно учествува во работата на ендокринолошките и офталмолошките секции за што поседува и соодветни сертификати (15). Учествувала со свој труд на Конференцијата за Rare disease in South Eastern Europe во ноември (15-17) 2012 г. во Скопје. На South Eastern European Medical Faculties (SEEMF) во Белград 2012 г. учествувала со свој труд: Treatment of severe forms of thyroid eye disease. Во Ниш на *Педијатријски дани Србије* со меѓународно учество од 28-30 септември 2012 год учествувала со свои трудови.

Во последните пет години е учесник во следните меѓународни проекти:

- NN304 – 1595 Antibody trial (2y) – 2:1 rand parallel vs NPH + IAsp – Type 1 Trial status;
- NN1250-3585 Pan-Asian: SIBA OD vs - IDet - acc. to label, basal-bolus-T1;
- NN1250-3668 SIBA Fixed Flexible Injection - Type 2;
- NN1250-3725 Extension for trial 3585 - T1;
- NN9535-3625 Sustain 4 - vs. Basal Insulin.

Листа на трудови за рецензија за изборот:

Gucev ZS, Pop-Jordanova N, Calovska V, Tasic V, Slavevska N, **Laban N**, Noli MC, Lepori MB, Loudianos G. Acute Gallbladder Hydrops and Arthritis: unusual initial manifestations of Wilson's Disease (WD): Case Report. Прилози 2011;32(2):207-15.

Вилсоновата болест (WD) е автосомно рецесивно заболување во кое бакарот се таложи во корнејата, мозокот, бубрезите и црниот дроб. Клиничката презентација може да е различна, со целосна експресија на заболувањето при што е манифестна цирозата, невролошки оштетувања и Kayser-Fleischer (K-F) круг на корнејата. 24-годишен пациент со палпабилна маса и оток на десниот талокрурален зглоб, проследено со силна болка. Рендгенскиот наод беше во ред, но рутинското испитување на хепатичните ензими покажаа 6-8 пати зголемување на SGPT, SGOT и AST. Антителата за hepatitis B, C беа нормални, како и ANA, ANCA, antimyochondrial и anti-smooth мускулните антитела. Ултразвукот на abdomen покажа екстремно дилатирани хепатични, цистични дуктуси и жолчно кесе. Големото, едематозно жолчно кесе беше извадено. беше пронајдено дека хепарот е со цироза, но заради големото крвавење за време на операцијата не е направена биопсија. Серумскиот ceruloplasmin беше низок [0.160 g/l (нормално 0.204–0.407)], серумскиот бакар 12.7 $\mu\text{mol/l}$ (11.0–24.4), трансаминазите: секогаш многу високи, во последните месеци нормални/лесно покачени. Бакар во мочката: 1.0 $\mu\text{mol}/24\text{h}$ (> 9.44). На првиот преглед

пациентот имаше тремор, дистонија и KF круг на корнејата. По третман од 10 месеци со penicillamine неговите трансминази се нормализираа, треморот, дистонијата во почетокот се влошија, а потоа се нормализираа. Времето на коагулација се подобри, но не дојде во нормални граници. Мутационите анализи покажаа дека пациентот е хомозигот за с.3207 C- > A, p.H1069Q, додека неговите родители се хетерозиготи. Неговата сестра е здрава, не е носител. Опишана е невообичаена презентација на WD, со хидропс на жолчното кесе и талокрурален артритис кај пациент со комплетна клиничка манифестација на болеста.

Gucev Z, Slavevska N, Tasic V, **Laban N**, Pop-Jordanova N, Danilovski D, Woolf J, Cole D. Congenital erythropoietic porphyria with two mutations of the uroporphyrinogen III synthase gene (Cys73Arg, Thr228Met). Indian J Hum Genet. 2011;17(2):104-7

Конгениталната еритропоетична порфирија (CEP) е автосомно рецесивна конгенитална грешка во метаболизмот како резултат на намалената активност на uroporphyrinogen III synthase (UROS). Опишано е 14 год. девојче со црвена урина од детство, со умерена хемолитична анемија, прогресивно создавање на лузни по кожата. По повеќе години од оштетување на кожата, нејзиното лице се промени; таа има bald patch на скалпот, hypertrichosis на вратот, места со потемна кожа и ограничени движења на зглобовите на рацете. Тоталната уринарна екскреција како и фекалната екскреција на порфирин беа и двете значително покачени над нормалната вредност. Секвенционирањето на UROS генот покажа две мутации CEP (Cys73Arg, Thr228Met). Лезиите на пациентот се прогресивни. Трансплантација на коскена срцевина и/или генска терапија би требало да се следен чекор во нејзиното лекување.

Gucev ZS, Slavevska N, **Laban N**, Danilovski D, Tasic V, Pop-Jordanova N, Zatkova A. Early-onset ocular ochronosis in a girl with alcaptonuria (AKU) and a novel mutation in homogentisate 1,2-dioxygenase (HGD). Прилози. 2011; 32(1):305-11.

Алкаптонуријата (AKU) е нарушување на фенилаланин/тирозин метаболизмот како резултат на дефект во ензимот хомогентизат 1,2 – диоксигеназа (HGD). Ова заболување е предизвикано од мутација во HGD генот. Опишано е 14 год. девојче кое се јавило на преглед откако забележала црна урина. Внимателното иследување откри постоење на ochronosis на конјунктивата. Не беа афицирани срцевите валвули. Зголемената екскреција на хомогентизатна киселина во мочката беше најдено. Секвенционираната анализа на HGD генот од геномот на DNA покажа дека пациентот е хетерозигот со претходно опишани мутации (с.473C > T, p.Pro158Leu) и една нова (с.821C > T, p.Pro274Leu). Нејзината мајка е хетерозигот за новата мутација, додека братот е хетерозигот за претходно опишаната мутација. Опишана е пациентка со алкаптонурија, со окуларна ochronosis и нова HGD мутација, с.821C > T, p.Pro274Leu.

Tasic V, Lozanovski VJ, Danilovski D, **Laban N**, Pop-Jordanova N, Polenakovic M, Gucev ZS. Rare diseases with renal involvement in the Republic of Macedonia. Прилози 201;32(1):55-67.

Ретките болести претставуваат голем проблем за пациентите, нивната болест и здравствена состојба се често препознаени од лекарите и запоставени од здравствените осигурителни компании. Големiot број на пациенти со ретки болести (5.000-8.000) и бројот на пациенти (6-8% од вкупната популација) се предизвик за секое општество. Со трудот се покажува желбата за подобро разбирање на ретките болести кои ги афицираат бубрезите и уринарниот тракт (RDAKUT) во Република Македонија. Публикувани се сигнификантен број на ретки болести од македонски медицински професионалци наспроти многу лимитираните дијагностички можности. Се смета дека RDAKUT ретко се дијагностицираат и дека голем број на овие пациенти поминуваат долг пат пред да им се постави дијагнозата. Потребна е поголема внимателност и поголема едуцираност од страна на лекарите; додека здравствените осигурителни компании мора да ги вклучат RDAKUT, да ги покријат трошоците на дијагностицирањето и нивното лекување. Се препорачува неонатален скрининг за 30 болести (наместо само за хипотироидизам). Постои организација на пациенти со ретки болести кои се активни во промовирањето на своите интереси пред здравствените авторитети.

Gucev Z, Muratovska O, **Laban N**, Misevska L, Jancevska A, Crolla J, Tasic V. Bilateral polycystic kidneys in a girl with WAGR syndrome. Indian J Pediatr. 2011;78(10):1290-2. (IF=0,919)

WAGR синдромот е комбинација на Wilms тумор, аниридија, генито-уринарни малформации и ментална ретардација. 8,5 год. Девојче беше иницијално иследувано на 18-месечна возраст заради конгенитална билатерална аниридија, катаракта, глауком и епикантус. При преглед со ултразвук се открија полицистични бубрези. FISH студијата откри делеција на WT1 и PAX6 генот во 11p13 WAGR регион. 40 дена по првиот ехосонаографски преглед, вториот детектира тумор голем 3 см во десниот бубрег. Оперативно отстранет, хистолошки докажан како Вилмсов тумор, 7 години по завршување на лекувањето за неоплазмата детето е во добра општа состојба. Оттаму кај секоја аниридија е потребно да се идентифицираат евентуалните делеции во ВАГР регионот. Исто така, Вилмсовиот тумор може да има рапиден раст, што бара чести и внимателни ултрасонаографски прегледи. Полицистични бубрези може да бидат дел на ВАГР синдромот.

1. **Laban-Guceva N**, Stratrova-Subevska S, Ahmeti I. TREATMENT OF SEVERE FORMS OF THYROID EYE DISEASE. South Eastern European Medical Faculties (SEEMF) Belgrade, 2012, 148.

Тироидната очна болест (ТОБ) е честа компликација, но и независен феномен кај хипертироидизмот, особено кај Грејвсовата болест. Иако кај најголем број пациенти нема сериозни консеквенци и терапевтскиот пристап е едноставен, кај помала група заболени претставува вистинска закана за видот, а во одредени случаи води и до слепило. Класичната терапија со кортикостероиди во различни протоколи често резултира со добар одговор. Во некои случаи орбитална радијација се надоврзува на кортикостероидната терапија. Таму каде што овие две форми не успеваат орбитална декомпресија е метод на избор, што беше случај кај повеќе наши пациенти. Терапија со соматостатин е од помош кај одреден број на пациенти.

2. Smugreska S, Gucev Z, **Laban-Guceva N**, Tasic V. IDIOPATSKI FANCONI SYNDROME < 44. PEDIJATRIJSKI DANI SRBIJE, sa medunarodnim ucescem, 28-30. SEPTEMBAR 2012. MEDICINSKI FAKULTET U NISU. ZBORNIK RADOVA. 114.

Фанкониов синдром го карактеризираат полидипсија, полиурија, фосфатурија, гликозурија, аминокиселиниурија. Пациентите имаат и ризик од појава на хипофосфатемичен рахит и/или остеомаладија и ацидоза. Во ретки случаи настанува ренална инсуфициенција. Прикажаниот пациент покрај класичните симптоми на синдромот на Фанкони беше забележителен и заради постоење на страбизам и умерена мегалокорнеја. Во ретки случаи офталмолошки кондиции можат да бидат проследени феномени кај Фанкони синдромот.

3. Stojanovic V, **Laban-Guceva N**, Tasic V. RENALNA HIPOPLAZIJA I IRIS COLOBOMA, 44. PEDIJATRIJSKI DANI SRBIJE, sa megunarodnim ucescem, 28-30. SEPTEMBAR 2012. MEDICINSKI FAKULTET U NISU. ZBORNIK RADOVA. 116.

Реналната хипоплазија и колобома на ирис може да се дел на папилореналниот синдром. Тоа е автосомно доминантна болест (генот PAX2) која покрај реналните манифестации има и значителни офталмолошки манифестации. Поретко постои и централна глупост, аномалии на ЦНС, како и мека кожа и лабавост на лигаменти, односно генитални аномалии. Прикажан е случај на ренална хипоплазија со колобом на оптичкиот нерв. Кај прикажаниот пациент како резултат на овие промени настапи намалена видна острина, но и прогресивно намалување на реналната функција. Офталмолошки наод на колобом е индикација за нефролошка евалуација.

4. **Laban N**, Jancevska A, Tasic V. THYROID EYE DISEASE-NEW TREATMENTS. Rare disease in South Eastern Europe, MASA, Novembar 15-17, 2012.

И покрај ефикасноста на кортикостероидите (КС) кај тешките форми на тироидна очна болест (ТОБ), дел на пациентите немаат позитивен одговор на овој вид на лекови. Орбитална ирадијација и орбитална декомпресија кај еден дел водат до разрешување на ова потенцијално инвалидизирачка кондиција. Трудот ги разгледува терапевтските можности кај тешките форми на ТОБ и ефикасноста на орбиталната ирадијација, односно орбитална декомпресија. Разгледани се и искуствата со примена на имуносупресивна и биолошка

терапија, како и терапија со октреотид. Досегашните искуства јасно укажуваат на нивниот позитивен ефект, но и на недостаток на студии со доволен број на пациенти за комплетен увид во ефикасноста и во познатите негативни странични ефекти на овие лекови. КС сè уште се основа на секоја терапија на ТОБ. Другите форми на лекување се употребуваат само кај стероид резистентните пациенти.

5. Laban NB, Tasic VB, Danilovski D, Polenakovic M, Gucev ZS. Severe scoliosis, torticollis and short stature in a woman with Wildervanck syndrome (WS). *Prilozi*, 2015; 36(1):209- Wildervanck syndrome (WS) ги комбинира изгледот на Klippel-Feil малформациите, парализа на шестиот нерв и глувост. Klippel-Feil syndrome (KFS) е препознатлив по кусиот врат, ниска задна линија на косата и ограничени движења на вратот.

Прикажана е 21-годишна жена дијагностицирана како KFS на возраст од 20 дена. Таа била трето дете од здрави родители, родена по нормална бременост во 40-тата недела, со нормална родилна тежина и должина. Манифестациите на KFS кај оваа пациентка се тешки. Таа има torticollis и екстремно тешка сколиоза. Таа е ниска (-2.5 SD), gluva (кондуктивна глувост). Исто така, таа има ptosis и висока myopia. Рендгенолошки, постојат мултипли сраснувања на цервикалните прешлени. X-rays и MRI на 'рбетот покажуваат сраснување C2-Th 1 и тешка сколиоза. Интелигенцијата не е засегната (IQ 95), но глувоста и високата myopia биле причина да не оди на училиште. Mucopolysaccharide во урината се нормални. Karyotype е 46, XX.

Се работи за пациентка со тешка форма на KFS со дополнителни аномалии. Ран и тимски третман на скелетните и екстраскелетните проблеми е неопходен и предизвикувачки.

6. Jancevska S, Kitanovski M, Laban N, Denilovski D, Tasic V, Gucev Z. Emanuel syndrome (ES): new case-report and review of the literature. *Prilozi*, 2015:36 (1): 205-8.

Мултипли конгенитални аномалии и краниофациален дисморфизам се карактеристики на Emanuel syndrome. Важна е менталната и развојната ретардација како главни карактеристики на синдромот.

Презентирано е 2-годишно дете со нормална пренатална историја. По породувањето било цијанотично, со аномалии на ушите, преаурикуларна ресичка, готско непце, micrognathia. Не постоеше микроцефалиа, ниту срцеви дефекти. Психолошкото тестирање потврдило постоење на сигнификантно ментално и развојно заостанување. Ултразвукот на бубрезите и срцето беа во нормални граници.

Karyotyp од периферната крв (G-banding) го индуцира Emanuel syndrome (a 47,XY,der(22)t(11;22)(q23;q11.2). MLPA анализите на 11th and 22nd хромозом покажуваат две дупликации на 11th chromosome (4 анализирани) и 4 дупликации на 22nd хромозом (11 анализирани). Тие беа: 11q25 133292680-133292754 MLPA (P070-B2 Human Telomere-5) дупликација, 4 11q25 133595730-133595797 MLPA (P036-E1 Human Telomere-3) дупликација, 22q11.1 15959672-15959739 MLPA (P070-B2 Human Telomere-5) дупликација, 6 22q11.21 16606684-16606759 MLPA (P036-E1 Human Telomere-3) дупликација, 7 22q11.21 17891318-17891378 MLPA (P245 Microdeletion-1) дупликација, 8 22q11.21 18091521-18091580 MLPA (P245 Microdeletion-1) дупликација.

Овој синдром е предизвикан од малсегрегација на t(11;22)(q23;q11.2) и е non-Robertson транслокација. За несреќа, не бевме во можност да ги тестираме родителите.

УЧЕБНИ ПОМАГАЛА (СКРИПТИ И КНИГИ)

1. Лабан-Гучева Н. „Болести на очи - за оптометристи“. Универзитет „Гоце Делчев“ - Штип, 2015

Понудениот ракопис е скрипта објавена во електронска форма на веб-страницата од Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Скриптата е за предметот Болести на очи - за оптометристи, кој го изучуваат студентите од студиската програма по Оптометрија и очна оптика на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, во шести семестар со неделен фонд на часови 2+1+1.

Ракописот на доц. д-р Невенка Лабан-Гучева според обемот ги задоволува основните критериуми за објавување рецензирана скрипта во електронска форма според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип. Во својата содржина на 135 страници, скриптата

содржи 3 табели, 11 шеми и 109 слики, со кои на студентите им се предочуваат и им се поедноставуваат предметните наставни единици. Станува збор, имено, за скрипта што е изработена врз основа на специфична Предметна програма од областа на офталмологијата составена од предметниот наставник доц. д-р Невенка Лабан-Гучева. Оваа скрипта по предметот Болести на очите за оптометристи од доц. д-р Невенка Лабан-Гучева се јавува како наставен прирачник што на студентите од Оптометрија и очна оптика во голема мера ќе им го олесни совладувањето на материјата за болестите на очите.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Ракописи со ист или сличен наслов досега не се објавени на македонски јазик, ниту пак на јазиците од регионот.

Краток опис на содржината: Се работи за авторско дело кое има за цел на студентите по оптометрија на едноставен, разбирлив начин да им ги објасни заболувањата на очите, нивно лесно препознавање и справување со нив. Во првиот дел е објаснет пристапот кон болниот при неговото доаѓање кај оптометристот, начинот на земање на анамнеза и ориентирање за понатамошното лекување. Понатаму, по принципите на техниката на офталмолошките прегледи кои одат од надвор кон внатре, обработени се поглавјата за капациите, конјунктивата, рожницата, склерата, ирисот, цилијарното тело, хороидејата, мрежницата, леќата, стаклестото тело со најспецифичните промени и заболувања кои оптометристите лесно можат да ги препознаат.

Во посебни поглавја се обработени специфичните и најчести заболувања на очите во детска возраст, промените на очите кај најчестите системски заболувања, како и во невроофталмологијата.

Посебно се обработени повредите на очите кои се од особен интерес во офталмологијата со поголем акцент на најчестите повреди, како што се механичките и хемиските повреди.

Секако, постои и поглавје каде што се обработени рефракционите аномалии и нивното коригирање со очила, контактни леќи, а објаснети се и најновите хируршки методи за нивното лекување.

2. Лабан-Гучева Н. ПРАКТИКУМ „Болести на очи - за оптометристи“. Универзитет „Гоце Делчев“, Штип, 2015, pp 46.

Општи податоци за ракописот: „Болести на очи - за оптометристи“ е практикум објавен во електронска форма на веб-страницата на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Практикумот е за предметот Болести на очи - за оптометристи, кој го изучуваат студентите од студиската програма Оптометрија и очна оптика на Факултет за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ во Штип, во шести семестар со неделен фонд на часови 2+1+1.

Податоци за обемот ракописот: Ракописот на доц. д-р Невенка Лабан-Гучева според обемот ги задоволува основните критериуми за објавување рецензиран практикум во електронска форма според одредбите од Правилникот за единствените основи за остварување на издавачка дејност на Универзитет „Гоце Делчев“ во Штип. Во својата содржина на 46 страници, скриптата содржи 2 табели и 15 слики, со кои на студентите им се предочуваат и им се поедноставуваат предметните наставни единици. Станува збор, имено, за практикум што е изработен врз основа на специфична предметна програма од областа на офталмологијата составен од предметниот наставник доц. д-р Невенка Лабан-Гучева. Овој практикум по предметот Болести на очите за оптометристи од доц. д-р Невенка Лабан-Гучева се јавува како наставен прирачник што на студентите од Оптометрија и очна оптика во голема мера ќе им го олесни совладувањето на материјата за болестите на очите.

Податоци за постоење на сличен или ист наслов: Ракописи со ист или сличен наслов досега не се објавени на македонски јазик, ниту пак на јазиците од регионот.

Краток опис на содржината: Практикумот изработен за студентите по оптометрија има за цел на едноставен, многу сликовит начин да им помогне во точното поставување на дијагнозата, препознавањето на промените на очите, правилното советување на пациентите за нивното понатамошно лекување.

Во првиот дел посебно внимание е посветено на земањето анамнеза од болниот како еден од најважните делови во дијагностицирањето на болестите. Во овој дел детално е опишан начинот на прегледување на пациентот, најчестите промени кои се јавуваат на сите

делови на окото, како и методите кои се користат во нивното дијагностицирање. Посебно место е посветено на функционалната дијагностика и описот на апаратите кои се користат за таа цел. Одејќи од капаците кон мрежницата, опишани се методите за преглед кои се специфични за секој дел на окото. На овој начин на студентите им станува едноставно по добро земената анамнеза која е детално опишана, направениот преглед на секој дел од окото за кое постои едноставно објаснување, како и употребата на соодветните апарати за кои се правилно инструирани да постават точна дијагноза.

ЗАКЛУЧОК И ПРЕДЛОГ

Доц. д-р Невенка Лабан-Гучева, вработена на Клиниката за ендокринологија, дијабетес и болести на метаболизмот при Клиничкиот центар во Скопје, е единствен пријавен кандидат на Конкурсот за избор на еден наставник во сите звања за наставно-научната област *офталмологија* за Факултет за медицински науки при УГД - Штип.

Рецензентската комисија е едногласна во оцената дека со целокупната своја досегашна работа доц. д-р Невенка Лабан-Гучева придонела за наставно-образовната, научноистражувачката, стручно-апликативната и организациско-развојна дејност на УГД Штип. Таа е специјалист и доктор на науките од областа офталмологија.

Доц. д-р Невенка Лабан-Гучева активно публикува научни трудови со оригинални резултати во референтни меѓународни списанија и учествува со оригинални трудови на значајни меѓународни конференции од научноистражувачките области на интерес.

Кандидатката објавила и повеќе трудови во научно-популарни списанија и зборници на трудови. Била член на повеќе комисији при факултетот.

Интензивната активност на доц. д-р Невенка Лабан-Гучева ја потврдува проценката дека се работи за личност со исклучителна надареност и истрајна мотивираност за научна и едукативна работа.

Врз основа на приложениот материјал, како и личното познавање на кандидатката, Рецензентската комисија има особена чест и задоволство да му предложи на Наставно-научниот совет на Факултетот за медицински науки при Универзитетот „Гоце Делчев“ - Штип да ја избере доц. д-р Невенка Лабан-Гучева во звање вонреден професор во наставно-научната област офталмологија.

РЕЦЕНЗЕНТСКА КОМИСИЈА

Проф. д-р Милица Ивановска, редовен професор, претседател, с.р.
Проф. д-р Магдалена Антова-Велевска, редовен професор, член, с.р.
Проф. д-р Милка Здравковска, редовен професор, член, с.р.

**ТАБЕЛА НА АКТИВНОСТИ КОИ СЕ БОДУВААТ ПРИ ИЗБОР ВО ЗВАЊЕ НА
Д-Р НЕВЕНКА ЛАБАН - ГУЧЕВА**

Р. бр.	Наставно-образовна дејност	Поени				
						Вкупно
		30				
4.	Избор во звање доцент					
	ВКУПНО					30
Р. бр.	Научноистражувачка дејност и стручно-уметнички активности	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
4.	Труд со оригинални научни резултати објавен во научно/стручно списание опфатено во (СЦИ / ЦА / останати) СЦИ – реден бр.5 ЦА - реден бр.1, 2, 3, 4, 9, 10, и 11	3 x 6	18	1 x 9 1 x 6	9 6	33
5.	Труд со оригинални научни резултати, објавени во зборник од трудови на научен собир Во странство - реден бр. 6, 7 и 8			3 x 2	6	6
7.	Секциско предавање на научен собир во земјата	3	2			6
23.	Рецензент на научен труд	1	1,5			1,5
	ВКУПНО					46,5
Р. бр.	Стручно-апликативна дејност и организациско-развојна дејност	Поени				
		Во земјава		Во странство		Вкупно
		број	поени	број	поени	
13.	Учесник во научен проект во земјава	5	5			25
	ВКУПНО					25
	ВКУПНО БОДОВИ ОД СИТЕ ОБЛАСТИ					101,5